

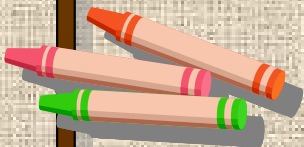
The slide features a decorative border with autumn leaves in the corners and school supplies (a ruler, compass, and markers) at the bottom. The main content is centered on a grid background.

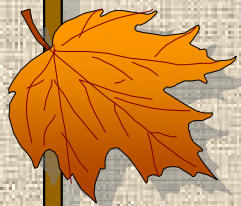
ТЕМА 2. Основи бібліотечно-інформаційних знань як складова інформаційної культури

ПЛАН

- Документ, документний фонд
- Видання, їх класифікація. Електронні видання
- Апарат книги та його елементи
- Бібліографія. Бібліографічний опис видань. Каталожна картка
- Індекссування. Системи бібліотечної класифікації: універсальна десяткова класифікація (УДК), бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК)

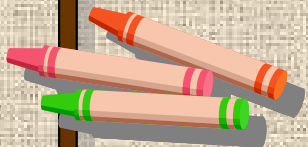

Документ – матеріальний об'єкт, що містить інформацію в зафіксованому вигляді і спеціально призначений для її передачі в часі і просторі.

Ознаки документа:

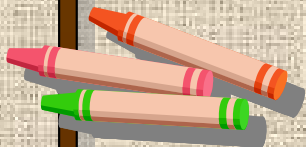
- наявність семантичного змісту, який передається знаками;
- стабільна речовинна форма, що забезпечує тривале збереження документа, можливість багаторазового використання й руху інформації в просторі й часі;
- призначення для використання в соціальній комунікації;
- завершеність повідомлення (фрагментарне незакінчене повідомлення не може бути повноцінним документом).

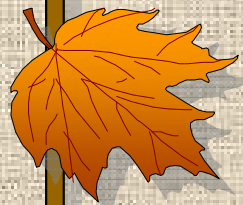

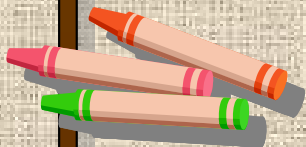
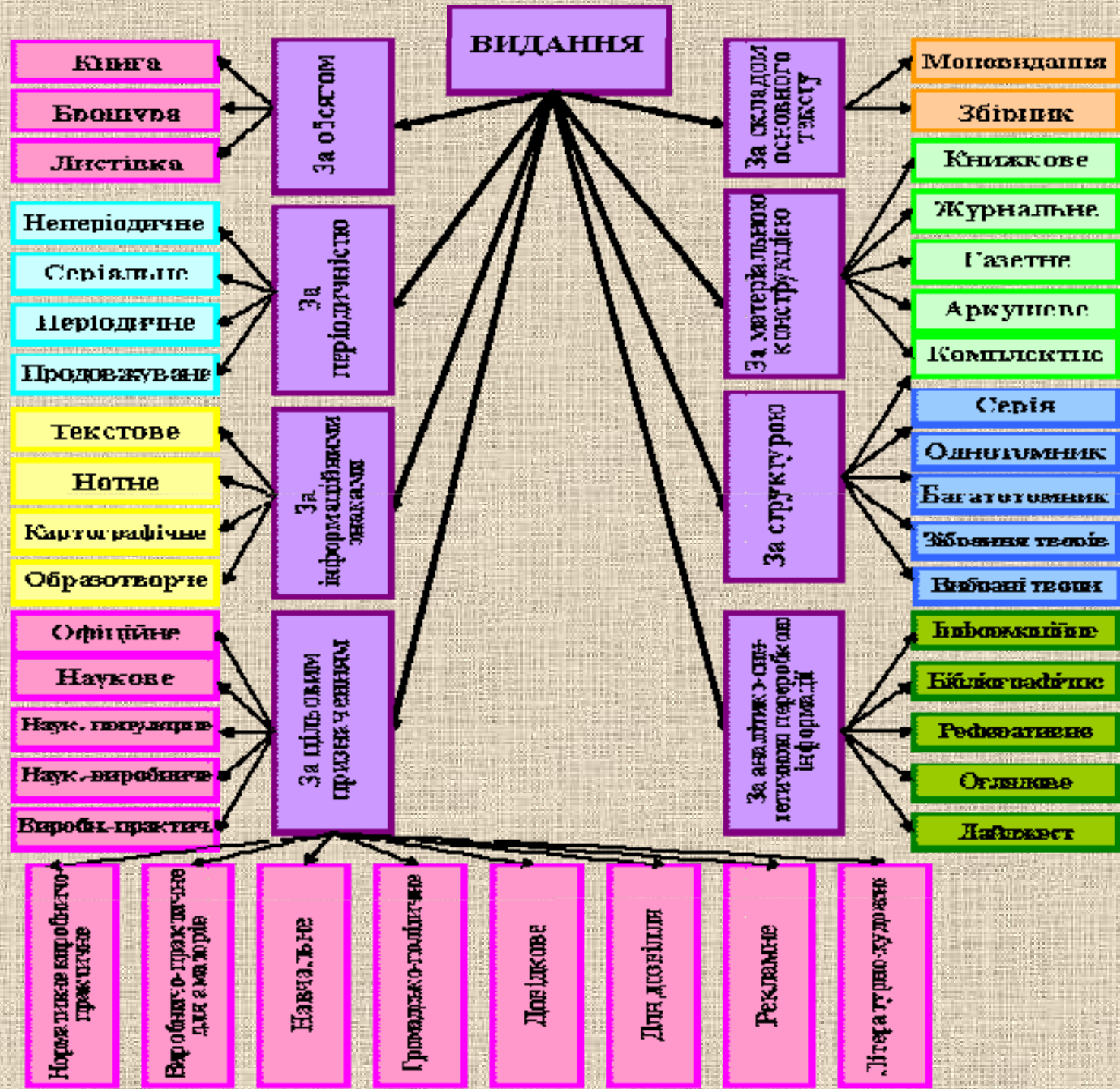
Видання – документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений друкуванням, тисненням або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам Державних стандартів, інших нормативних документів щодо їхнього видавничого оформлення і поліграфічного виконання.

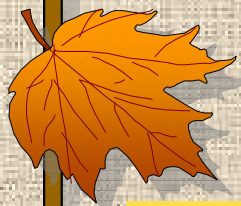
(«Видання. Основні види Терміни та визначення. ДСТУ 3017–95»).

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДАНЬ

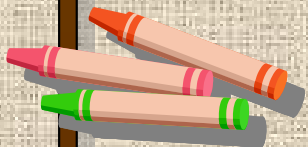

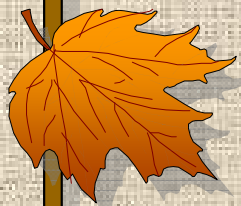

За статусом видання поділяють на:
оригінал, електронне видання, копію.

Електронні видання формуються із застосуванням засобів комп'ютерної техніки та телекомунікаційного зв'язку і представлені у формі електронного запису на спеціальних матеріальних носіях.

Специфічні особливості:
багатомірність доступного простору,
внутрішні і зовнішні зв'язки, динамічність і
комп'ютерна підтримка.

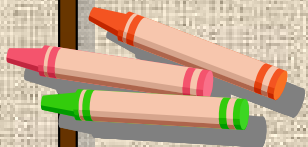

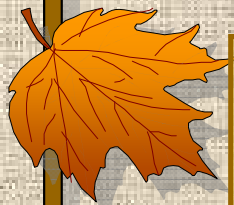

Електронний ресурс – це ресурс, що керується комп'ютером, потребує периферичного пристрою, підключеного до комп'ютера.

До електронних ресурсів належать:

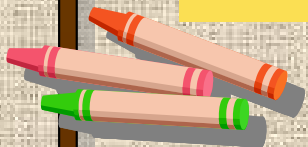
- електронні текстові аналоги друкованих видань;
- електронні образи друкованих видань (графічні);
- бази даних (бібліографічні, повнотекстові тощо);
- електронні публікації;
- мультимедійні продукти;
- програмні продукти;
- комбіновані продукти;
- електронні ігри.

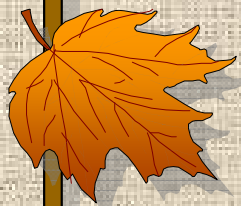

ОСНОВНІ РЕКВІЗИТИ ВИДАНЬ

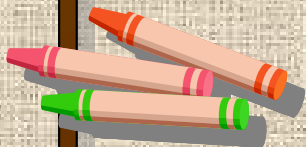
- **автор** (персона або колективний);
- **заголовок** (назва видання);
- **надзаголовкові дані** (назва організації, від імені якої друкується видання, назва серії, якщо вона започаткована);
- **підзаголовкові дані** (тематика, читацьке призначення, нумерація томів, випусків, частин, книг, порядковий номер тощо);
- **класифікаційні індекси** (УДК, ББК, авторський знак);
- **міжнародний стандартний номер** (ISBN для книг та ISSN для журналів);
- **анотація** (коротка характеристика видання щодо змісту, призначення, форми);
- **знак охорони авторського права** (належність конкретному автору чи авторському колективу);
- **випускні дані** (дата передачі оригіналу до друку, дата підпису видання до друку, формат видання, папір, гарнітура шрифту, спосіб друку, обсяг видання, наклад, номер замовлення, назва та адреса видавництва). Випускні дані друкуються на останній сторінці видання.

КНИГА

- текстовий документ, тобто документ, більша частина обсягу якого належить мовному (словесному) тексту;
- документ, що читається людиною, безпосередньо сприймається, не потребує застосування яких-небудь технічних засобів;
- документ друкований, письмовий, виготовлений за допомогою поліграфічних або інших засобів масового розмноження і призначений для широкого розповсюдження;
- це неперіодичне видання обсягом понад три друковані аркуші, призначене для закріплення, збереження і передачі інформації у просторі і часі.

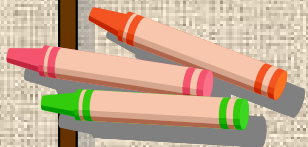

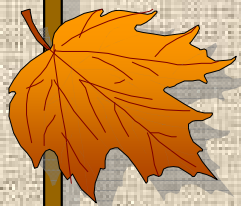

ЕЛЕМЕНТИ КНИГИ

Внутрішні (структурні) елементи книги розкривають інформацію, що знаходиться в ній. До них належать: **текст, ілюстрації і декоративні прикраси.**

До **елементів зовнішнього оформлення книги** належать: **книжковий блок, палітурка, обкладинка, перепліт, форзац, суперобкладинка, футляр, манжетка.**

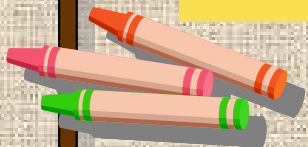

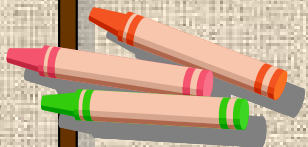
АПАРАТ КНИГИ

Апарат книги - сукупність матеріалів, які доповнюють основний текст, пояснюють його, забезпечують можливість швидше відшукувати потрібні елементи тексту і легко сприймати інформацію, що міститься в книзі.

Складниками апарату книги є: **анотація, міжнародний стандартний номер книги (ISBN), вихідні відомості, вихідні дані, випускні дані, зміст, колонтитул, вступна стаття, передмова, післямова, примітки й коментарі, списки умовних позначень і скорочень словник важко зрозумілих слів, біографічна довідка про автора, допоміжні покажчики, список літератури, ілюстративний матеріал, схеми, таблиці.**

ТУТУЛЬНИЙ АРКУШ

ЗВОРОТ ТУТУЛЬНОГО АРКУШУ

Класифікаційний індекс

88.3.3.1 Авторський знак
М 99

УДК 159.9(075.8)
ББК 88я73
М99

*Затверджено Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист №1.4/18-Г-2148 від 20.10.2008)*

Рецензенти:

В. П. Казміренко – доктор психологічних наук, професор, Інститут соціальної та політичної психології АПН України;
З. С. Карпенко – доктор психологічних наук, професор, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
В. В. Третьяченко – доктор психологічних наук, професор, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.

Бібліографічний опис

М'ясоїд П. А.
М 99 Курс загальної психології: Підручник: у 2 т. – К.: Алерта, 2011. – Т. 1. – 496 с.

ISBN 978-617-566-014-0 (багатотомне видання)
ISBN 978-617-566-015-7

Курс подається через систему понять і категорій, яка охоплює становлення, функціонування, будову, феноменологію психічних явищ. Відтворюється історія і логіка набування психологічних знань, виокремлюються внески у цей процес психологів-теоретиків, висвітлюються здобутки психологічної науки. Психологічне пізнання характеризується як неперервний рух людської думки у її намаганнях збагнути природу і сутність психічного. Утверджується розуміння психології як фундаментальної науки світоглядного значення, що продовжує одвічно триваючу практику людського самопізнання.

Матеріал викладається у шести модулях, що об'єднують 21 тему. Кожна тема включає перелік питань для контролю, самоконтролю та роздумів над прочитаним, а також бібліографію, покликану розширити межі учбової діяльності студентів.

Для поглибленого вивчення курсу студентами та організації цього процесу викладачами.

Може бути корисним усім, хто ґрунтовно вивчає психологію або працює у цій галузі.

Забезпечений іменним та предметним покажчиком, що наводяться в другому томі.

Анотація

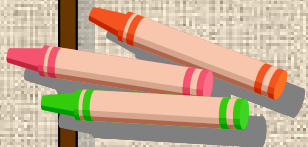
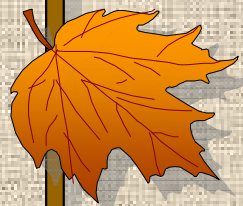
УДК 159.9(075.8)
ББК 88я73

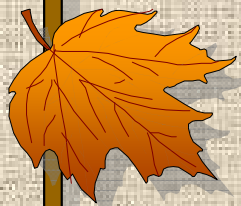
ISBN 978-617-566-014-0 (багатотомне видання)
ISBN 978-617-566-015-7

Міжнародний стандартний номер

© М'ясоїд П. А., 2010
© Видавництво "Алерта", 2011

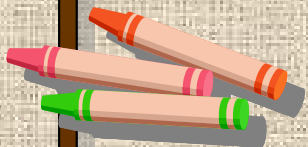
Знак охорони авторського права

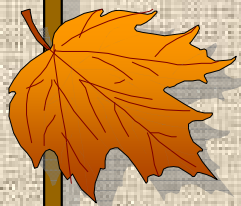

Бібліографія – наука, яка вивчає способи систематизованого опису та обліку (складання списку) різного роду джерел, яка володіє універсальними методами систематизації інформації, є самостійною галуззю інформаційної діяльності.

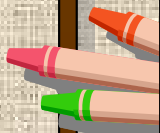
Бібліографічний опис – це сукупність бібліографічних відомостей про документ, його складову частину чи групу документів, які наведені за певними правилами, є результатом аналітико-синтетичного опрацювання інформації і призначені для ідентифікації інформаційного джерела (автор, назва, рік, місце видання тощо).

ЗОНИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

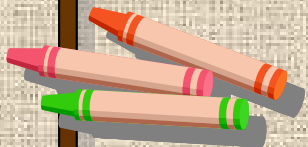
№ п/п	Зона бібліографічного опису	Елементи опису
1.	Зона назви і відомостей про відповідальність	назва документа, відомості, що стосуються назви, а також відомості про відповідальність: автор, колектив авторів, установу, організацію, яка видає твір
2.	Зона видання	повторність (друге, третє тощо) чи інша інформація про видання (доповнене, перероблене, стереотипне, факсимільне)
3.	Зона специфічних відомостей	для об'єктів на специфічних носіях (CD, DVD тощо)
4.	Зона вихідних даних	місце видання, назва видавництва, ім'я видавця, рік видання, том, номер; число та місяць – для газети
5.	Зона фізичної характеристики	загальна кількість сторінок, ілюстрацій або конкретні сторінки
6.	Зона серії	основна назва серії, номер випуску серії
7.	Зона приміток	додаткова інформація про об'єкт опису, зокрема системні вимоги в описі електронних ресурсів
8.	Зона стандартного номеру та умов доступності	міжнародний стандартний номер книги (ISBN); режим доступу (для об'єктів мережі Інтернет)

Умовні розділові знаки, які використовують у бібліографічному описі

- . – крапка і тире
- . крапка
- , кома
- : двокрапка
- ; крапка з комою
- / коса риска
- // дві косі риски
- () круглі дужки
- [] квадратні дужки
- + плюс
- = знак рівності

В зоні назви та відомостей про відповідальність вперше введено новий елемент – загальне позначення матеріалу

[Текст]

[Кінофільм]

[Електронний ресурс]

[Мікроформа]

[Відеозапис]

[Мультимедія]

[Звукозапис]

[Ноти]

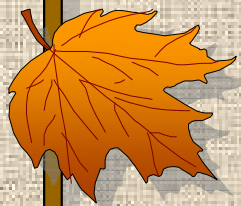
[Ізоматеріал]

[Рукопис]

[Карти]

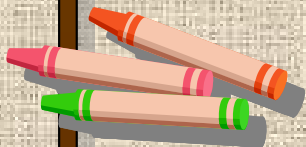
[Комплект]

Зразок бібліографічного опису

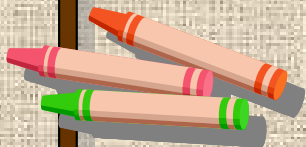
Шевдеври українського живопису
[Образотворче видання] =
Masterpieces of Ukrainian Painting :
альбом / авт.-упоряд. Д. Горбачов. –
К. : Мистецтво, 2008. – 608 с. – укр.,
англ., рос. та фр. мовами.

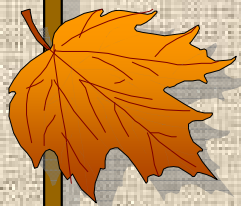

Зразок бібліографічного опису

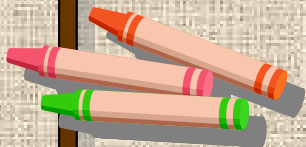
Культурологія [Текст] : навч. посіб. / **[М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін.]**. – **[2-ге вид., стер.]**. – К. : Знання, 2006. – 267 с. ; 22 см.

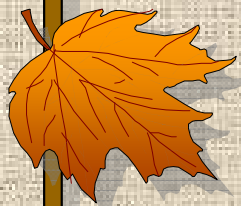

Зразок бібліографічного опису

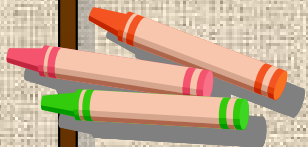
Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі.
Загальні правила та вимоги : ДСТУ 3582-97. – **Чинний від 1998-07-01.** –
К. : Держстандарт України, 1998. –
24 с. – **(Державний стандарт України).**

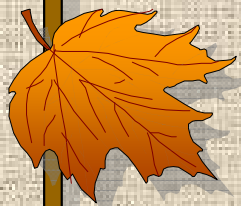

Зона вихідних даних

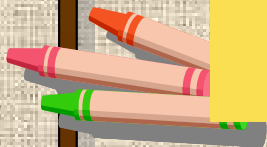
- . – Москва : Изданіе Ф. Н. Плотникова, 1883. –
- . – Санктпетербургъ : Печатана при Императорской Академіи Наукъ, 1855
- . – [Львів] : [б. в.], [190-?]. –
- . – [Б. м. : б. и.], [1884?]. –
- . – [Italy : s. n.], 2011. –
- . – [S. l. : s. n.], 2010. –

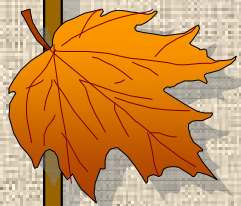

Види бібліографічного опису (за структурою)

- **Монографічний** (однорівневий) бібліографічний опис складають на окремо виданий одночастинний документ (книгу, карту), або завершений багаточастинний документ в цілому, окрему фізичну одиницю або групу фізичних одиниць багаточастинного документа.
- **Зведений** (багаторівневий) бібліографічний опис складають на багатотомний документ у цілому або окрему фізичну одиницю, а також групу фізичних одиниць багаточастинного документа.
- **Аналітичний** бібліографічний опис складають на частину документа (статтю, главу, розділ). Його укладають під узагальнюючою назвою, яку приймають за основну.

Види бібліографічного опису

(за повнотою набору елементів)

- **Короткий** – це опис, який складається тільки з обов'язкових елементів (основна назва, порядковий номер видання, місце та рік випуску видання, обсяг). Короткий опис найбільш підходить для бібліографічних посилань, які допомагають читачу знайти об'єкт опису в бібліотеці.
- **Розширений** – складається з обов'язкових та деяких факультативних елементів. Він застосовується в книжкових і статейних бібліографічних списках і покажчиках.
- **Повний** – складається з обов'язкових та усіх факультативних елементів.

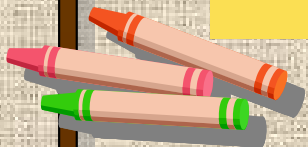

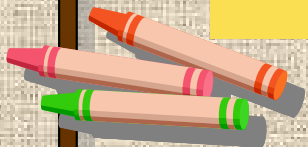
Схема однорівневого бібліографічного опису

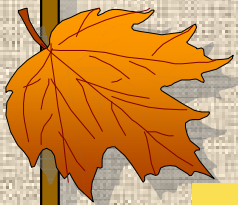
Основна назва [Загальне позначення матеріалу] = Паралельна назва : відомості, що стосуються назви / перші відомості про відповідальність ; відомості про інших осіб чи установи, які несуть інтелектуальну відповідальність за видання. – Відомості про повторність видання / відповідальність за повторне видання. – Зона специфічних відомостей. –

Місце видання : Видавництво, рік. – Фізична (кількісна) характеристика. –

(Серія ; №, т.). – Примітки. – Стандартний номер та умови доступності.

Напівжирним позначені факультативні елементи.

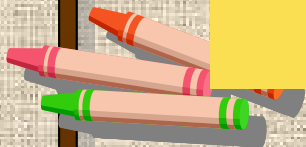

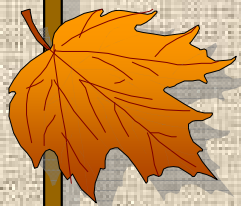

Індексування - передача змісту документів, його формальних ознак у формі коротких закодованих повідомлень (так званих пошукових образів документів – ПОД).

Інформаційно-пошукова мова (ІПМ) – це спеціалізована штучна мова, призначена для передачі змісту і формальних ознак документів, а також інформаційних запитів пошуку потрібних документів.

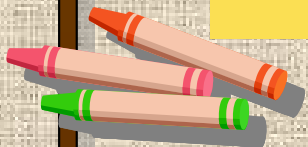
Систематизація – визначення класифікаційного індексу документа відповідно до його змісту за таблицею певної системи класифікації.

Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК)

- 1 *Міждисциплінарні знання*
- 2 *Природничі науки*
- 3 *Техніка. Технічні науки*
- 4 *Сільське і лісове господарство*
Сільськогосподарські та лісогосподарські науки
- 5 *Охорона здоров'я. Медичні науки*
- 6 *Суспільні науки*
- 70/79 *Культура. Наука. Просвітництво*
- 80/84 *Філологічні науки. Художня література*
- 9 *Література універсального змісту*

70/79 Культура. Наука. Просвітництво

70 Культура. Наука. Освіта

71 Культура. Культурне будівництво

72 Наука. Наукознавство

73 Науково-інформаційна діяльність

74 Освіта. Педагогічна наука

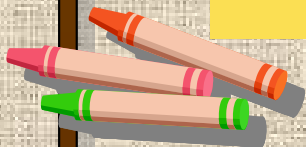
75 Фізична культура і спорт

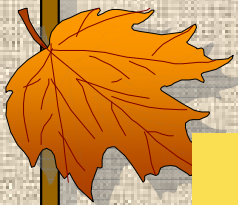
76 Засоби масової інформації

77 Культурно-освітня робота

*78 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство.
Бібліографознавство*

*79 Охорона пам'яток історії і культури.
Музейна справа. Архівна справа*

Систему типових ділень ББК становлять загальні типові ділення (ЗТД), територіальні типові ділення (ТТД), етнічні типові ділення (ЕТД), спеціальні типові ділення (СТД) і плани розміщення (ПР).

– *тематичні* – напр.,

в **Методологія**

г **Історія науки**

д **Персоналії**

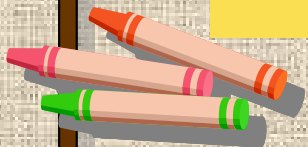
р **Вивчення і викладання в ВНЗ**

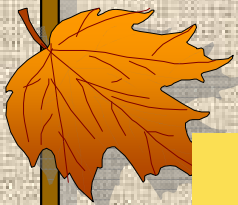
– *формальні* – напр.,

я5 **Журнали**

я72 **Підручники і навч. посібники для \ середньої школи**

я73 **Підручники і навч. посібники для ВНЗ**

Територіальні типові ділення (ТТД) –
класифікація за географічною ознакою
(позначаються цифрами і буквами, взятими в
дужки):

(4) Країни Європи

(4Укр) Україна

(4Рос) Росія

(4Вел) Великобританія

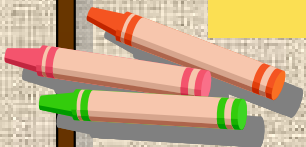
(5) Країни Азії

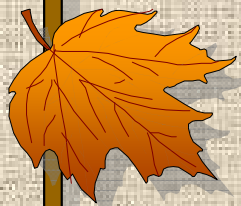
(6) Країни Африки

(7) Країни Америки

(7США) Сполучені Штати Америки

(8) Австралія і Океанія

Універсальна десяткова класифікація (УДК)

- 0 Загальний відділ
- 1 Філософія. Психологія
- 2 Релігія. Теологія
- 3 Суспільні науки. Статистика. Політика.
Економіка. Торгівля. Право. Уряд. Військова справа.
Добробут. Страхування. Освіта. Фольклор
- 4 Вільний з 1962 р.
- 5 Математика та природничі науки
- 6 Прикладні науки. Медицина. Технологія
- 7 Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво.
Ігри. Спорт
- 8 Мова. Мовознавство. Література
- 9 Географія. Біографії. Історія

